

SVERIGES
MODERNASTE
MYNDIGHET
2019

Upphandlings
myndigheten

Regeringsuppdraget:
**Främja minskad
klimatpåverkan inom
byggsektorn**

16 september 2021

Patrick Amofah, Upphandlingsmyndigheten

Upphandlingsmyndighetens uppdrag

- ▶ Utveckla och förmedla kunskap, verktyg och metoder för offentlig upphandling och statsstöd.
- ▶ Verka för en rättssäker, effektiv och hållbar upphandling.
- ▶ Främja innovativa lösningar.
- ▶ Stärka upphandlingens strategiska betydelse.

Värdet av **OFFENTLIG UPPHANDLING**
i Sverige

18,3% av BNP **782** miljarder kronor*

Antal **ANNONSERADE**
upphandlingar

18 379
stycken**

*Baserat på statistik från 2018
**Baserat på statistik från 2019

Över hälften av annonserna är inom samhällsbyggnad

CPV	Benämning	Antal	Andel
45	Anläggningsarbete	6 775	37 %
71	Arkitekt-, bygg-, ingenjör- och besiktningstjänster	2 228	12 %
79	Företagstjänster: lagstiftning, marknadsföring, rådgivning, rekrytering, tryckning och säkerhet	1 935	10 %
90	Avlopps- och avfallshantering, sanering och miljötjänster	1 477	8 %
50	Reparation och underhåll	1 125	6 %
34	Transportutrustning och transporthjälpmedel	1 105	6 %
33	Medicinsk utrustning, läkemedel och hygienartiklar	1 024	6 %
44	Konstruktioner och konstruktionsmaterial; konstruktionshjälpmedel (utom elutrustning)	946	5 %
72	IT-tjänster: konsultverksamhet, programvaruutveckling, Internet och stöd	937	5 %
51	Installation (utom programvara)	919	5 %

* CPV – Common Procurement Vocabulary. CPV standardiserar de referenser som används av de upphandlande myndigheterna och enheterna för att beskriva föremålet för upphandlingen.

Uppdraget

- ▶ Utveckla och komplettera hållbarhetskrav och annat stöd för att främja en minskad klimatpåverkan under hela livscykeln inom bygg-, anläggnings- och fastighetsområdet vid offentlig upphandling.
- ▶ Möjliggöra en ökad användning av livscykelanalyser och kravställande på minskad miljö- och klimatpåverkan
- ▶ Stöd ska bland annat ges om metodval, referensvärden och att följa upp krav
- ▶ Informations- och kunskapsinsatser
- ▶ Indikatorer för att följa upp

RU främja minskad klimatpåverkan vid offentlig upphandling av bygg

- ▶ Upphandlingsmyndigheten
- ▶ Boverket
- ▶ Trafikverket

Uppdragets längd och målgrupp

- ▶ Uppdraget pågår 2020-2021
- ▶ Upphandlande organisationer för byggprojekt
- ▶ Huvudmålgruppen är beställare
- ▶ Leverantörer för byggprojekt

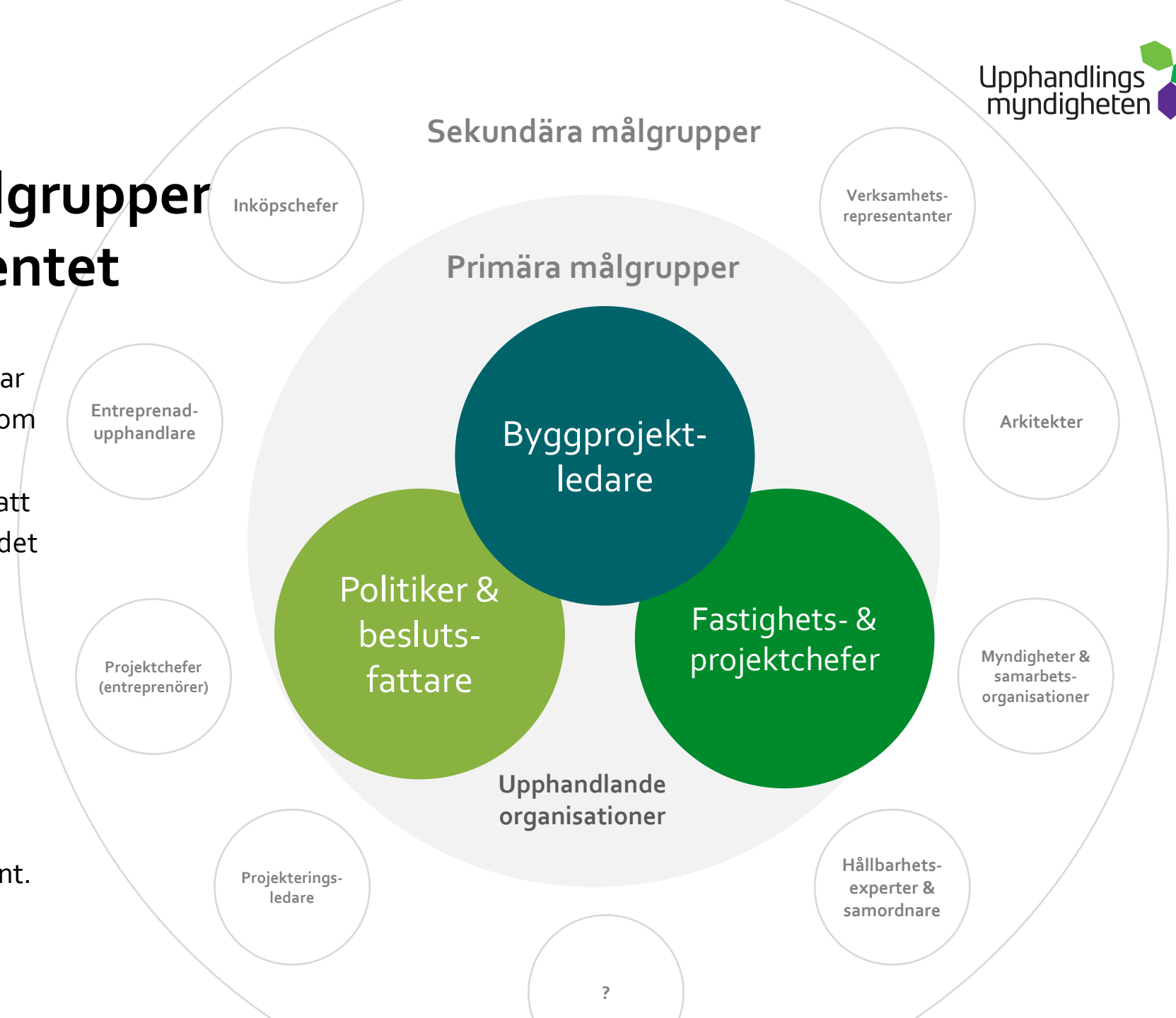

Identifierade målgrupper inom byggsegmentet

Byggprojektledare är en roll som har stor påverkan på de prioriteringar som görs i projekten. Inställning till hållbarhetsfrågor är avgörande för att sätta fokus och skapa utrymme för det i projekten.

Politiker och beslutsfattare sätter ambitionsnivå och ramar.

Fastighets- och projektchefer kan påverka byggprocessen och koppla ihop politiska mål med styrdokument.

Hållbar samhällsbyggnad som också bidrar till att nå målen i Agenda 2030 och miljömålen

Mål inom Agenda 2030 som upphandling av samhällsbyggnad kan bidra till

GLOBALA MÅLEN FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

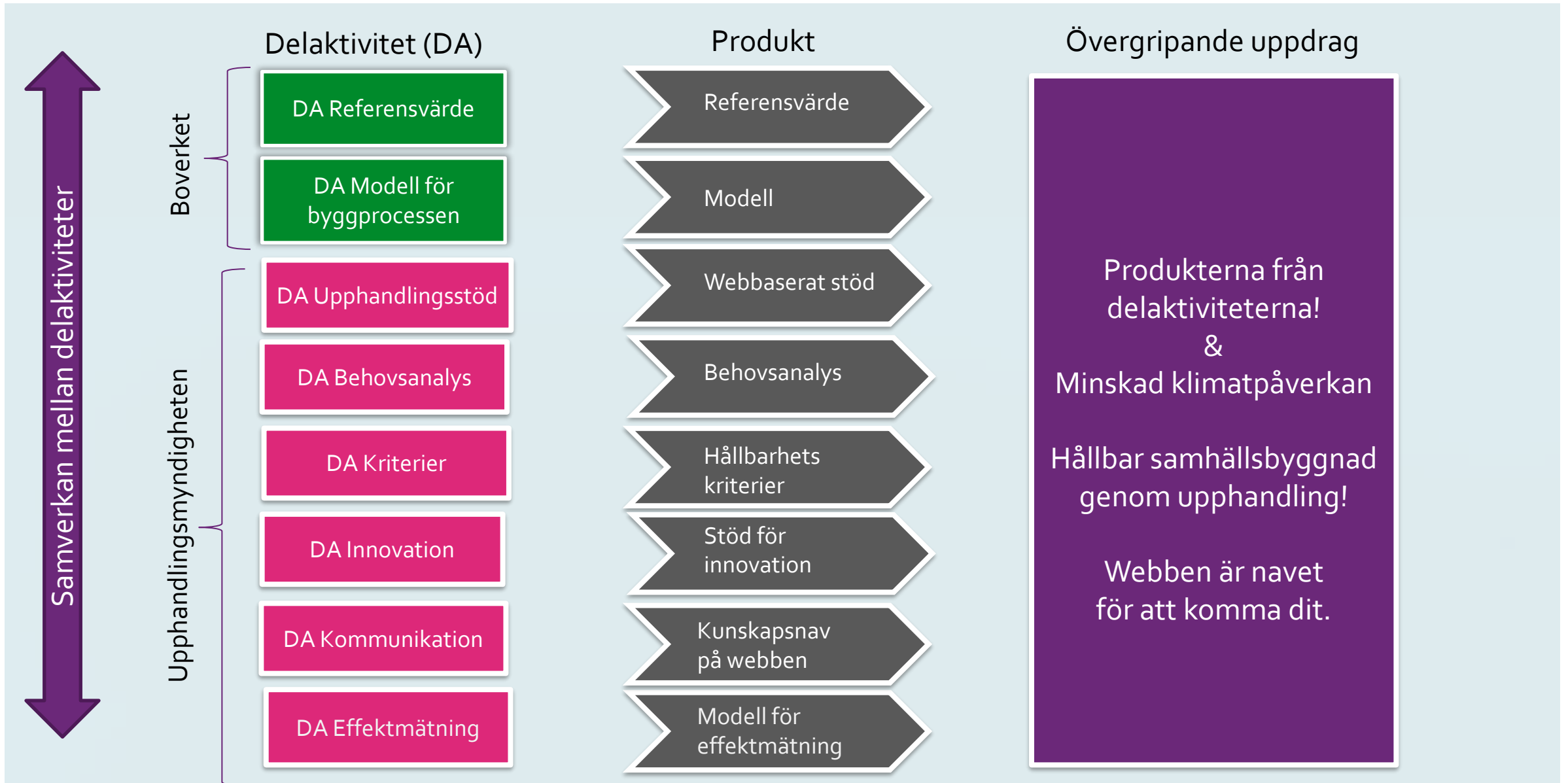

- 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
- 11. Hållbara städer och samhällen
- 12. Hållbar konsumtion och produktion
- 13. Bekämpa klimatförändringarna
- 15. Ekosystem och biologisk mångfald

Använda upphandling som ett strategiskt verktyg

- ▶ Möta utmaningarna i en komplex bransch
- ▶ Bidra till hållbar samhällsbyggnad
- ▶ Ta helhetsperspektiv och utveckla innovativa lösningar som främjar:
 - ▶ Miljömässig hållbarhet
 - ▶ Social hållbarhet
 - ▶ Ekonomisk hållbarhet

Angreppsätt

- ▶ Behovsanalys-Tjänstedesign
- ▶ Samverkan med Trafikverket och Boverket
- ▶ Styrgrupp
- ▶ Projektgrupper
- ▶ Konsulter, WSP, Forefront
- ▶ Referensgrupper
- ▶ Externa synpunkter
- ▶ Användartester utkast med målgrupper
- ▶ Dialog och kommunikationsinsatser

Organisationer som fått inbjudan till referensgruppen

- ▶ Fortifikationsverket
- ▶ Naturvårdsverket
- ▶ Länsstyrelserna i Skåne, Stockholm, och Västerbotten
- ▶ Energimyndigheten
- ▶ Göteborgs Universitet
- ▶ Sustainable Innovation
- ▶ KTH
- ▶ Chalmers
- ▶ SundaHus i Linköping AB
- ▶ Ramboll
- ▶ IVL Svenska Miljöinstitutet
- ▶ Klimatkommunerna
- ▶ BIM Alliance
- ▶ Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)
- ▶ Specialfastigheter Sveriges Aktiebolag
- ▶ Sveriges Allmännytta
- ▶ Statens Bostadsomvandling AB
- ▶ Fossilfritt Sverige
- ▶ Byggherrarna
- ▶ Fastighetsverket
- ▶ Akademiska hus
- ▶ Göteborgs stad
- ▶ Stockholms stad
- ▶ Malmö stad
- ▶ SISAB Skolfastigheter i Stockholm
- ▶ Peab
- ▶ Skanska
- ▶ Region Gävleborg
- ▶ Fastighetsägarna
- ▶ Locum RMC, Landstingen och regionernas miljöchefer
- ▶ Samverkansforum för statliga byggherrar
- ▶ Riksbyggen
- ▶ Byggföretagen
- ▶ RISE
- ▶ BEAST
- ▶ HSB
- ▶ Förvaltning Utbyggd
- ▶ NCC
- ▶ Tunnelbana
- ▶ Lejonfastigheter AB
- ▶ white arkitekter

Tre delseveranser under uppdragstiden

- ▶ Delleverans 1: hösten 2020
- ▶ Delleverans 2: våren 2021
- ▶ Delleverans 3: hösten 2021

Delleverans 1: höst 2020

- ▶ Kundbehovsanalys
- ▶ Klimatindikatorer i miljöspendverktyget
- ▶ Lärande exempel om innovativa lösningar
- ▶ Modell för byggprocessen
- ▶ Dialog och förankring med branschen, referensgruppen och andra relevanta aktörer inom området
- ▶ Digitalt nav för byggupphandling på webben

1

2

Delleverans 2: vår 2021

- ▶ Fler lärande exempel om innovativa lösningar
- ▶ Dialog och förankring med byggbranschen
- ▶ Kommunikationsaktiviteter
- ▶ Filmer
- ▶ Utkast på olika stöd

3

Delleverans 3: höst 2021

- ▶ Modell för byggupphandling
- ▶ Stöd för byggleverantörer enligt inköpsprocessen
- ▶ Klimatkrav/hållbarhetskriterier för husbyggnad och anläggning
- ▶ Modell för att följa upp effekter
- ▶ Kommunikationsaktiviteter
- ▶ Underlag för referensvärden för klimatpåverkan vid nybyggnation
- ▶ Slutrapport

Exempel på konkreta leveranser

Klimatkrav i offentlig upphandling

Husbyggnad

Klimatkrav till nybyggnad

Klimatkrav till ROT-byggnad och krav på återanvändning

Byggnadens energianvändning

Anläggning

Klimatkrav för cirkulära massor och fyllnadsmaterial

Masshantering

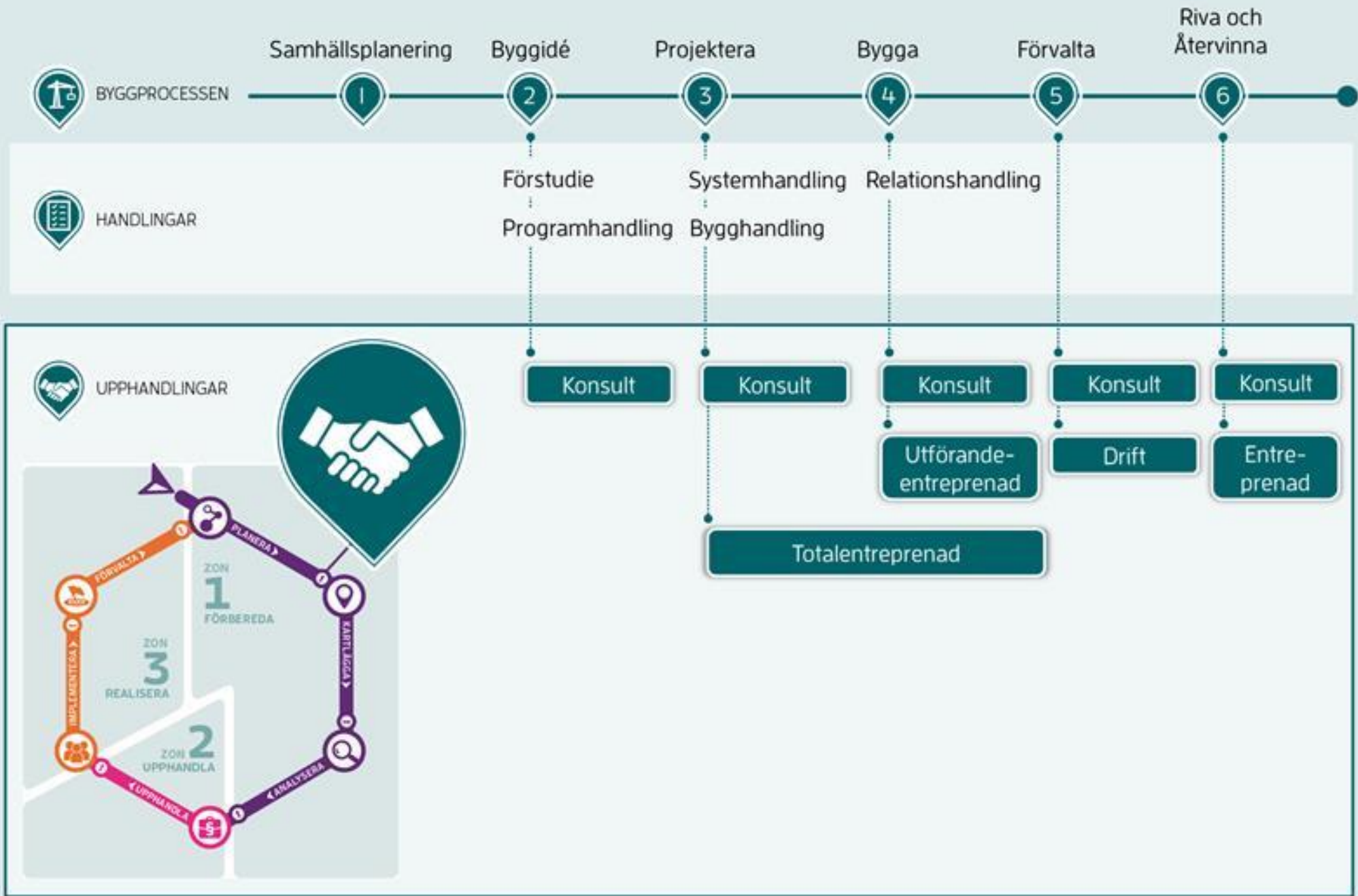

Primär målgrupp

Regioner och kommuner

Statliga myndigheter

offentligt ägda bolag

Modell för byggupphandling

- ▶ Vägledning om byggupphandling med koppling till byggprocessen
- ▶ Vägledning om klimatsmart/hållbar byggupphandling
- ▶ Vägledning om byggupphandling riktad till leverantörer (Entreprenörer som genomför byggprojekten)

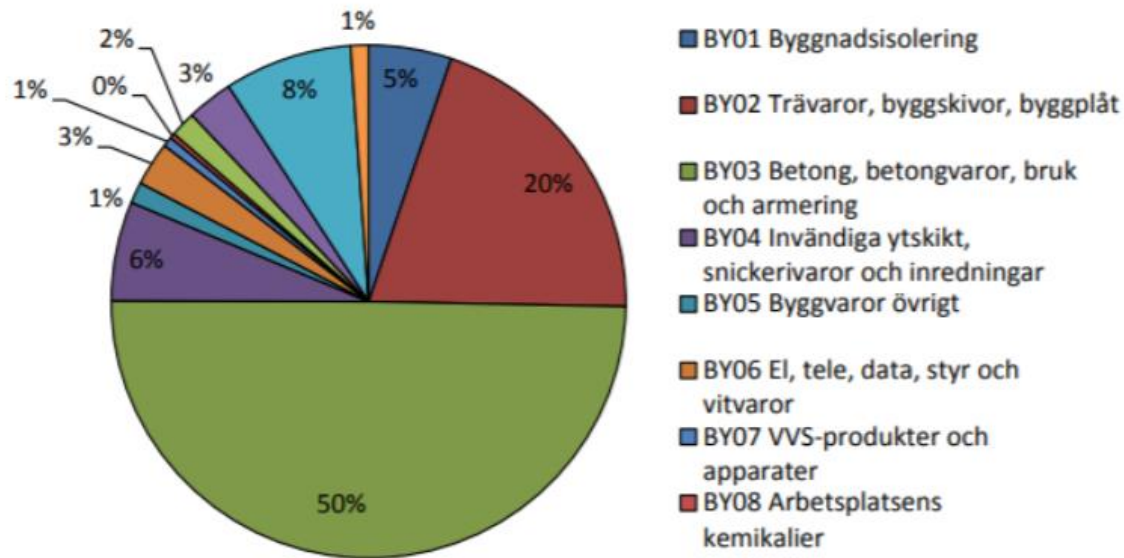

Innovativa lärande exempel

- ▶ Allmännyttans -Ramavtal för Kombohus
- ▶ Hallstahammar kommun-
Energianvändning
- ▶ Trafikverket, Umeå kommun-
Bonusincitament
- ▶ Osby kommun-Energikartläggning
- ▶ Djurgårdsstaden-Plusenergihus i
Stockholms hem
- ▶ Familjebostäder -Majorna Göteborg-
Renovering-Krav på återbruk
- ▶ Göteborg-Rivning av panncentral –
Krav på återbruk

- ▶ Norge-Flerbrukshus i Fosnes kommun
- ▶ Danmark-Jonstrup børnehus

Figur 10: Bidrag från bygghandelsdelar till total klimatpåverkan uppströms.

Modell för effektuppskattning inom bygg

- ▶ Initial idé är att utgå från valda jämförelseobjekt, t ex byggnation av ett flerbostadshus med betongstomme
- ▶ Rullista med åtgärder som läsaren kan välja och applicera på jämförelseobjektet
- ▶ "Vad kan effekten bli om vi bygger samma hus fast med KL-stomme?"
- ▶ Rullista och jämförelseobjekt skalbara

Potentiell effekt av olika åtgärder

Det finns flertalet åtgärder som kan användas under byggskedet för att reducera klimatpåverkan från en byggnads eller anläggnings livscykel. Det kan handla om till exempel smartare design och medvetna val av produkter och material. Som beställare kan du bidra till att dessa åtgärder genomförs.

I räknescurran nedan går att testa effekten av olika åtgärder, applicerade på ett antal exempelprojekt som motsvarar standardprojekt idag. Den exakta effekten som du kan nå genom liknande åtgärder för just ditt projekt är svår att förutspå, eftersom det beror på ditt projekts förutsättningar, men räknescurran ger en inblick i vilka storleksordningar som här är relevanta.

Referensobjekt	Välj projekt	<fills i> Antal kvadratmeter	=	t CO2e
Referensobjekt med åtgärder	Välj åtgärd	Välj åtgärd	=	t CO2e
		<Rullistor>		Effekt =
				- t CO2e

Räknescurran som visar effekten av olika åtgärder som kan tas inom ett projekt. Syfte är att beställare ska få upp ögonen för vad olika åtgärder kan åstadkomma, för att sedan hänvisas till kriteriedatabas för tips på hur de kan få projekten att fatta dessa åtgärder

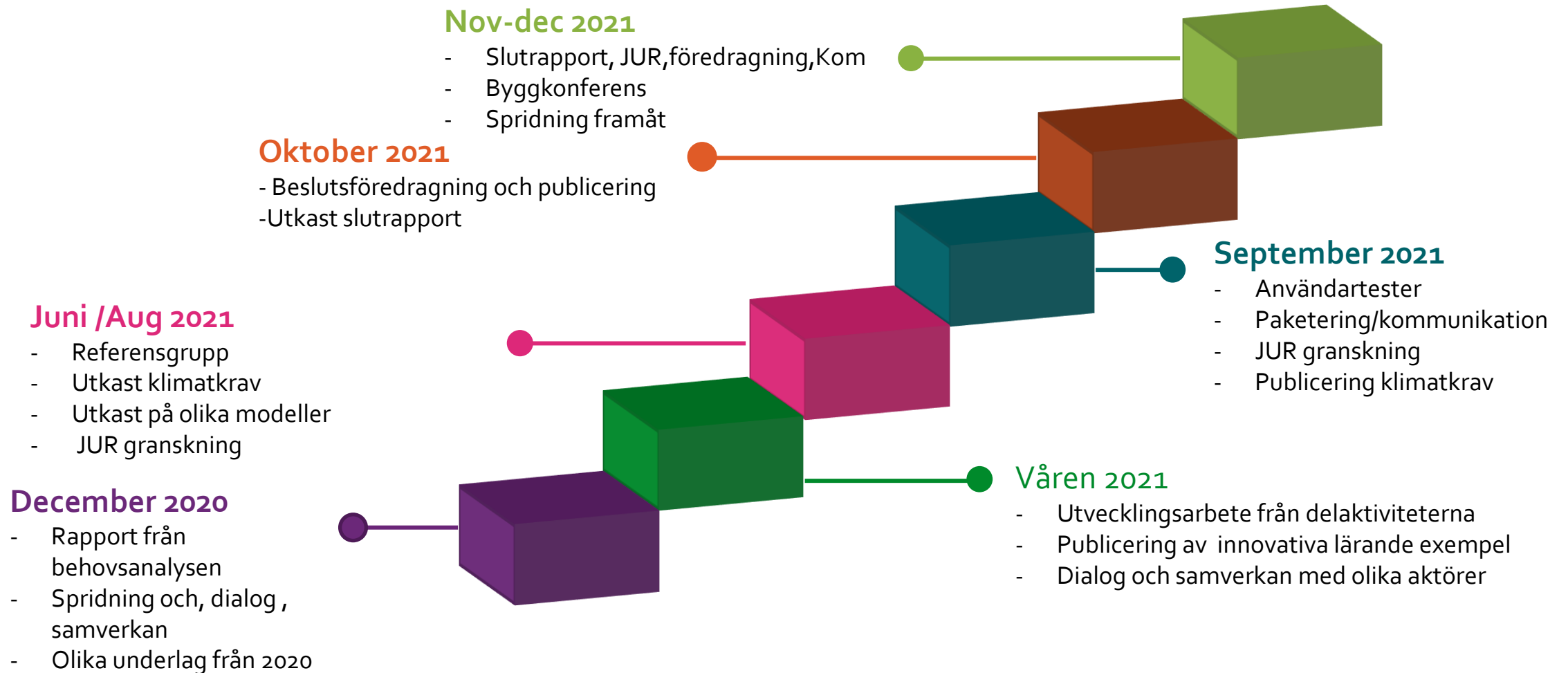
Beskrivning av räknescurran

Klimatpåverkan från ett referensobjekt. Tex ett flerbostadshus i betong. Detta ska motsvara "business as usual". Olika objekt ska gå att väljas i rullista

Klimatpåverkan från samma referensobjekt men med valda åtgärder implementerade. Tex att betongstommen byts ut mot trästomme

Eftersom samma referensobjekt jämförs, med åtgärderna som enda skillnad, kan skillnaden sägas vara effekt från åtgärd

Övergripande deadlines

Viktiga datum-event kopplat till uppdraget

- ▶ 6 okt innovationsveckan-seminarium kl. 14-15.30
- ▶ 15 okt medverkande i konferensen Byggforum
- ▶ 1 november –Lansering av stödet UHM, pressmeddelande mm
- ▶ 8 november UHM seminarium-presenterar och sprida leveranserna
- ▶ 17 eller november referensgruppsmöte
- ▶ 1 december-Deltagande i konferensen Building Sustainability
- ▶ December-Slutrapport

Upphandling kan
bidra till att skapa ett
hållbart samhälle!
Tack!

